

Preek 23-04-2017

Ds Richard Vissinga

Credoviering Opgestaan van de doden

Lieve gemeente van onze Heer Jezus Christus,

Het christelijk geloof leeft van een wonderlijke boodschap. Het leven van Jezus eindigt niet als hij sterft aan het kruis. De vier evangelisten vertellen dat Jezus leeft, dat het graf waarin hij gelegen heeft leeg is. Er zijn engelen die zeggen, dat de Heer hier in het graf niet meer is. Verwarring, ontzetting, verwondering en blijdschap lopen door elkaar heen bij de eerste getuigen.

De Bijbel geeft heel uiteenlopende getuigenissen over het lot van Jezus na zijn dood. Alleen Matteüs, Marcus, Lucas en Johannes vertellen over het bezoek van vrouwen en leerlingen aan het graf van Jezus. De steen waarmee het graf was afgesloten is weggerold en het graf wordt leeg aangetroffen. Er zijn engelen (één of twee) die de boodschap van de opstanding verkondigen.

Daarnaast zijn er berichten dat de opgestane Jezus aan enkele vrouwen is verschenen. Ook anderen ontmoetten de Opgestane: Petrus, Jacobus, de broer van de Heer, Thomas, Stefanus, Paulus en de apostel Johannes.

De ontmoetingen met Petrus en Paulus doen denken aan de visioenen waarin de oudtestamentische profeten door God werden geroepen. Ook verhalen de evangeliën van verschijningen aan de kring van Jezus' leerlingen; Paulus vertelt over vijfhonderd mannen en vrouwen, die de Opgestane hebben gezien. Aan enkelen is Jezus in een 'andere gedaante' verschenen. Maria van Magdala ziet hem aan voor de tuinman. De beide mannen die op weg terug zijn naar hun dorp Emmaüs zien in hem een meereizende vreemdeling.

Door heel het Nieuwe Testament heen speelt als centrale gedachte dat Jezus' dood aan het kruis en zijn opstanding uit de dood niet minder zijn dan zijn verhoging, namelijk de overwinning op hel, dood en duivel. Pasen is het centrale feest van de bevrijding. God heeft zich zo intens met ons bemoeid, dat Hij zelfs de doden bereikte en bevrijdde.

Wij leven in een andere tijd dan de Bijbelschrijvers en de getuigen van de ontmoetingen met de opgestane Heer. Onze tijd is doordrenkt van het rationele, wetenschappelijke denken. Ook al lijkt er een kentering gaande, voor de meeste mensen vormen de waarnemingen met de zintuigen de belangrijkste bron van kennis. Geloven in een opstanding uit de dood is tegen die achtergrond absurd. Je moet wel bereid zijn een intellectueel offer te brengen, wil je dat volhouden.

Misschien kan het behulpzaam zijn te beseffen dat het volgens de Bijbel in het geloof niet gaat om bepaalde gebeurtenissen. De Bijbel roept op tot geloof in God alleen. De Naam en de sporen van God worden in de Bijbel bekend gemaakt en uitgetekend. Dat gebeurt in, aan en door de ervaringen die mensen in de breedte en diepte van het leven opdoen. Ook het geloof in Jezus is geloof in de Ene en Enige God, die in Jezus Christus aanwezig is. Geloven betekent: steunen en bouwen op, je hoop vestigen op en je vertrouwen stellen in deze God en in geen ander.

Daarbij gaat het er niet om, dat je het bestaan van God aanneemt of zoekt naar bewijzen daarvoor.

Dat God bestaat wordt in de Bijbel verondersteld. En daarom wordt ook nergens in de Bijbel een poging gedaan om het bestaan van God te bewijzen. De Bijbel begint 'gewoon' met: in het begin schiep God de hemel en de aarde.

Het gaat er dus niet om feitelijkheden aan te nemen. Geloven vraagt niet van je dat je je verstand op nul zet. Geloven gaat ook niet tegen beter weten in. Geloven betekent dat je uit bepaalde ervaringen de juiste consequenties trekt.

De Bijbel gaat er van uit dat mensen ervaringen opdoen met datgene wat normaal gesproken onzichtbaar is. Zij weten dat ze door goede en kwade machten omgeven zijn, dat hun leven zich tussen de polen van angst en verlangen afspeelt in het aangezicht van de dood. Zij ervaren zoiets als een geweten en stellen de vraag naar gerechtigheid en naar de zin van wat er gebeurt. Soms ervaren zij in bepaalde ontmoetingen met mensen of machten met engelen te maken te hebben.

Wat mensen meemaken en wat hen overkomt verbinden ze met wat ze van God hebben opgevangen, in hun eigen leven en in wat anderen hen vertellen over hoe zij God daarin ervaren hebben. Het is niet altijd

eenvoudig hoe je de ervaringen in je leven met God kunt verbinden. Soms ontdek je de verbinding pas veel later. Soms ben je er je leven lang naar op zoek.

Er zijn ook ervaringen, die maar één uitleg toelaten. Zoals wanneer iemand eerst optreedt in de naam van deze God en dan uit de doden wordt opgewekt. Deze ervaring is ondubbelzinnig omdat in heel de Bijbel dit geloof gewekt wordt: de God van Israel is de Levende en de God, die leven geeft, Hij alleen. Als hij, die er in heel zijn leven op uit was de wil van God te doen en tot wie God zelf zich bekend heeft als Vader van deze geliefde Zoon, als hij sterft en uit de dood wordt opgewekt, dan is dat het beslissende argument voor het geloof in de God van Jezus. Hij beaamt en bevestigt het leven van Jezus en alles waar hij voor stond.

Dat is voor de mannen en de vrouwen die de opgestane Jezus hebben ontmoet een onbetwifelbare ervaring geweest. Achter Jezus wordt God zichtbaar, die niet loslaat wat eenmaal zijn hand begon. In de Bijbel komen vele getuigen aan het woord, die geen enkele reden hebben om aan hun ervaring te twifelen.

Dat is voor velen vandaag heel anders. Voor hen is een God die doden opwekt nu juist een groot obstakel voor hun geloof. Zij zijn niet alleen verlegen maar hebben ook grote moeite met de verhalen van een leeg graf en een opgestane Heer. Het past niet in de wijze waarop zij hun tijd en hun geloof beleven.

Het maakt veel uit welk beeld je hebt van de wereld waarin wij leven. Voor ons is de aarde al lang geen platte pannenkoek meer met wateren boven, op en onder de aarde, met hemelwezens en zeemonsters. We leven op een ronde aarde, die draait om haar eigen as en om de zon heen te midden van een eindeloos en uitdijend heelal van onvoorstelbare afmetingen. Wij leven in een digitale wereld waarin de moeilijkste berekeningen op een exacte wijze met enen en nullen worden uitgevoerd. Wij kennen een objectieve buitenwereld en een subjectieve binnenwereld. Beiden zijn voorwerp van wetenschappelijk onderzoek. En voor velen geldt het adagium: wat je niet kunt meten, dat kun je niet weten.

Het is de vraag hoe algemeen geldig ons huidige wereldbeeld is. Er worden vandaag serieuze twijfels geuit ten aanzien van wat lang als onbetwistbaar gold, namelijk de relativiteitstheorie van Einstein.

Het is evenzeer de vraag of de werkelijkheid zich alleen laat beschrijven zoals wij dat doen. Is niet ook het wereldbeeld van de laatste eeuwen een bepaalde interpretatie van waarnemingen?

Zouden we daarom niet een nieuwe openheid moeten ontwikkelen naar wat mensen, die in een heel andere tijd geleefd hebben aan ervaringen hebben opgedaan?

Het Nieuwe Testament bevat verhalen waarin wordt verteld wat de ontmoeting met de opgestane Heer in het leven van de getuigen tot stand heeft gebracht. We kunnen denken aan de totale ommekeer van Saulus die van een vervolger een stichter van gemeenten wordt. En aan wat Maria Magdalena ervaren heeft nadat ze haar Heer als de Levende ontmoette. Het geheim van Pasen blijft voor ons verborgen, maar wel krijgen wij oog voor de invloed ervan en voor het spoor dat het getrokken heeft in het leven van de mannen en vrouwen die getuigen werden. Het heeft in hun leven een beslissende verandering teweeg gebracht.

De opstanding van Jezus wordt een ervaring, wanneer je die in een eredienst viert en je daarin het centrale geloofsgegeven aan elkaar bevestigt in gebaren, rituelen, woorden en gezangen.

Misschien gebeurt dat wel het diepst en meest intens in een oosters-orthodoxe viering. Daarin komen onze ogen, oren, reukorganen en hart ten volle aan hun trekken. Dat 'Jezus is opgestaan' laat zich eerder zingen dan zeggen, vooral wanneer juist op dat moment het licht van de nieuwe paaskaars is ontstoken; vooral als ten teken daarvan vervolgens ook de kerkgangers hun kaarsen aan dat licht ontsteken.

Daar zal het dan niet bij blijven. Van deze geloofservaring kan zo'n kracht uitgaan, dat ze doorwerkt in het leven daarbuiten en van alle dag. Als de leerlingen van vandaag, geïnspireerd door de opgestane Heer in opstand komen tegen alle onvrijheid in dit leven en opgewekt tekenen oprichten van het nieuwe leven.

Volgens de Bijbel is niet het lege graf op zichzelf beschouwd het belangrijkste voor de vrouwen en de mannen; dat zijn de engelen die de boodschap van de opstanding verkondigen. Die houdt in dat God in de opwekking van Jezus de macht van de dood gebroken heeft. Pasen is het feest van de bevrijding. Godlof!

Amen